

МАГИСТАР ДУШАН СПАСОЈЕВИЋ,
ПОМОЋНИК МИНИСТРА ЗА ПОЛИТИКУ ОДБРАНЕ

СИНЕРГИЈОМ ДО БОЉИХ РЕЗУЛТАТА

Недвосмислено одређење политике одбране Србије јесу развијен систем одбране и снажна војска. То подразумева јаку државу, а приоритет такве политике јесте стварање здравих институција. Сваки сегмент система мора бити чврст и отпоран, јер само у синергији можемо доћи до бољих резултата.

Сектор за политику одбране Министарства одбране, у протеклих је седам месеци знатно проширио и интензивирао међународну војну сарадњу, уобличио нове стратегијске документе којима се профилишу главни правци даље реформе система одбране и поставио основе организације која је важан инструмент реализације одређене политике одбране. О реализованим активностима, резултатима и плановима војне сарадње и наставку реформског процеса разговарали смо са мр Душаном Спасојевићем, помоћником министра за политику одбране.

□ *Међународна војна сарадња са појединим државама јесте и најразвијенији облик међудржавне сарадње. У том оквиру имали сте сусрете на високом нивоу у САД, Великој Британију, недавно у Турској и Француској. Интензивна је сарадња и са суседима и у међународним безбедносним организацијама. Које теме су преовладале и какви су ставови Ваших саговорника о питањима важним за Србију и њену војску?*

– Међународна војна сарадња је изузетно значајан сегмент не само политике одбране него и читавог система и важан државни ресурс. Војска је и веома битан инструмент спољне политике. Приликом свих су-

срета наилазили смо на изузетно добар пријем, упркос отвореним питањима која оптерећују наше односе. Приликом посете Сједињеним Америчким Државама имали смо озбиљне саговорнике у Белој кући, Конгресу, Пентагону и Стејт департменту, а пред нама су, крајем децембра, изузетно важне билатералне консултације, где ћемо са највишим америчким званичницима поново разговарати не само о војној сарадњи него и свеукупној политичкој ситуацији у региону. То ће бити још једна прилика да Србија предочи и образложи своје ставове, пред веома тешке и кључне одлуке које следе за читав Балкан.

Приликом посете Великој Британији закључили смо да је сарадња у области одбране један од најразвијенијих облика међудржавне сарадње. А било би и нама и њима драже да је тако развијена сарадња и у области економије, културе и политике.

Током посете министра одбране Француској разговарали смо о новим перспективама српско-француских односа, пре свега у области школовања наших старешина. Познато је да Француска има квалитетно војно школство и да је још Краљевина Југославија своје официре школовала на престижним француским војним академијама. То је веома делотворан начин повезивања две војске, два система одбране и две земље.

Посебно бих издвојио недавну посету Турској, где сам боравио у саставу делегације коју је предводио председник Борис Тадић. Том је приликом потврђено заједничко одређење да се прошири сарадња у области одбране, чему ће допринети и посета министра Шутановца Анкари почетком следеће године.

Теме која преовладавају у свим нашим међународним сусретима јесу билатерална сарадња у области одбране и безбедносна ситуација у региону. Србија је, према признању већине наших саговорника, кључни фактор регионалне стабилности. Без јаке и стабилне Србије нема ни безбедног и просперитетног региона.

□ Регионална сарадња доприноси успостављању новог поверења и безбеднијег окружења и један је од спољнополитичких приоритета Србије, коме систем одбране даје запажен допринос. У тој сарадњи имамо шта да понудимо и у оквиру региона и шире?

– Прве посете новог руководства министарства одбране управо су биле земљама у окружењу. Поред значаја добросуседских односа, који су на добробит и у интересу свих, та сарадња нам је посебно важна с обзиром на то да је један од услова за пријем у Европску унију.

У већини регионалних безбедносних иницијатива Србија учествује равноправно. У неким имамо статус посматрача, али је наша улога свуда веома конструктивна.

Издвојио бих састанак у Дубровнику, одржан на нивоу помоћника министара за политику одбране у септембру, на коме су први пут представници земаља региона радили без посредника. Направили су један користан уговор и перспективан договор о искоришћавању капацитета које регион може да понуди партнерима у Европској унији, Партнерству за мир и Уједињеним нацијама.

Из Србије су као два важна ресурса препознати Војномедицинска академија и Центар АБХО у Крушевцу.

ПРИОРИТЕТИ МЕЂУНАРОДНЕ ВОЈНЕ САРАДЊЕ

Развијање међународне војне сарадње део је напора Србије за приближавање европским и другим интеграцијама, јачања њене безбедности и очувања виталних националних интереса.

Радићемо и на интензивирању сарадње у оквиру Партнерства за мир, унапређивати сарадњу са Европском унијом и подржати војну економску сарадњу не само са европским земљама него и са онима које су биле снажан партнер некадашње Југославије у оквиру покрета несврстаности.

Школовање наше кадрове у иностранству такође је приоритет. Доскоро, на пример, нисмо имали ниједног припадника на школовању у САД, а када сам недавно био тамо у посети, имали смо их десет. Проширићемо ту сарадњу, посебно са Француском, а такође и друге облике стручног усавршавања, као што су генералштабна и командно-штабна усавршавања и разни курсеви. То је улагање у људе као наше највеће богатство и основни ресурс система одбране.

Са задовољством истичем и оно што ми можемо да понудимо другима, настављајући добру војничку традицију у бројним областима.

□ Велики проблем Србије и безбедносни ризик у региону јесте будући статус Косова и Метохије. Како га даље решавати?

– Најбоље за Србију, регион и његову европску будућност јесте да се решење за будући статус нађе споразумно, међусобним компромисом. Министарство одбране пуним капацитетом подржава активности државног преговарачког тима и ми ћемо учинити све из нашег домена да спроведемо политику државног врха.

Истовремено, за све време док су трајали преговори, истицали смо да Косово и Метохија нису војни проблем, него политичко-правно питање, за које решење треба наћи у оквиру међународног права и система Уједињених нација.

Добра околност је што све земље региона као свој приоритет имају чланство у Европској унији. Потпуно смо сагласни са тим да за Косово и Метохију треба наћи европско решење. Пошто је Европска унија концепт заснован на консензусу и компромису, и тај проблем треба решити на тај начин.

Уверени смо да се проблем будућег статуса Косова и Метохије може решавати само применом европских принципа и европских стандарда, уз пуно поштовање међународног права. Одступање од принципа договора и компромиса може бити погубно за читав регион.

□ На функцији потпредседника Координационог тела за општине Бујановац, Медвеђа и Прешево, укључени сте у решавање безбедносних и других питања на том подручју. Како процењујете тренутно стање?

– Стање на југу централне Србије за сада је стабилно, али може да прерасте у кризу. Ми веома помно пратимо развој безбедносне ситуације у читавом региону, на северозападу Македоније, на територији јужне српске покрајине и на југу централне Србије и спремни смо да одмах реагујемо на сваки покушај дестабилизације.

Важно је нагласити да Војска има веома конструктивну улогу у очувању безбедности и стабилности у том подручју. Улога коју остварује Четврта бригада, са командантом пуковником Милосавом Симовићем на челу, оцењена је изузетно позитивно не само међу локалним становништвом већ и у свим контактима које смо имали са страним представницима.

Цивилно-војна сарадња коју активно спроводи наша бригада, као што је снабдевање водом и гревом домаћинстава у удаљеним селима у Копненој зони безбедности, а посебно лекарски прегледи мештана у тим селима или рад лекара ВМА у Бујановцу, све то доприноси стицању поверењу у Војску. А тиме свакако и одржавању стабилности на том подручју.

□ После усвајања и предаје Презентационог документа следи усвајање Безбедносног споразума. Колико брзо би, према Вашој процени, могле да се одвијају наредне активности у оквиру нашег чланства у Партнерству за мир?

– Министарство одбране је, одмах после ступања на дужност новог руководства, у мају ове године, у рекордно кратком року, завршило Презентациони документ. Пошто је прошао владину процедуру и консензусом усвојен, Презентациони документ је почетком септембра у Бриселу предат представницима Алијансе. У том документу ми смо истакли у којим областима желимо сарадњу и које капацитете нудимо за њено остваривање. Тај број је заиста велики, а издвајам демократску и цивилну контролу Вој-

ске, за коју смо од Европске комисије први пут позитивно оцењени – и то је истакнуто у њеном извештају крајем новембра. То је заиста велико признање министру и новом тиму Министарства одбране.

Следећи корак је закључивање Безбедносног споразума, типског уговора који је до сада закључило више од деведесет држава и међународних организација. Међу њима су и Уједињене нације, Европска унија, ОЕБС, Русија, Украјина, Белорусија, све државе Партнерства за мир, Медитеранског дијалога, Аустралија... Србија је за сада једина земља у Европи која још није потписала *Безбедносни споразум*. После његовог закључивања први следећи корак био би отварање седишта наше мисије у Бриселу.

Ми смо завршили *Индивидуални програм партнерства за 2008.* и носилац тог посла био је Сектор за политику одбране, тачније наша Управа за међународну војну сарадњу. Не треба заборавити ни колеге из МУП-а и, наравно, Министарство спољних послова, са којим блиско сарађујемо.

Сарадња у оквиру Партнерства за мир омогућава Србији да развија свој систем одбране, да може одговорити на све ризике, изазове и претње.

□ *Свим наведеним процесима претходи квалитетна припрема, у којој се велики део посла обавља управо у Сектору за политику одбране, коме сте Ви на челу. Шта је тренутно најактуелније шта окупира највише пажње и енергије?*

– Један од тежишних задатака у Сектору за политику одбране био је рад на изради стратегијских докумената, као што су *Стратегија националне безбедности, Стратегија одбране и Стратегијски преглед одбране*.

На томе је радила Управа за стратегијско планирање, која одређује темпо реформи система одбране и трансформације Војске.

Веома је значајан и рад на новој организацији система одбране, где кључну улогу има Управа за организацију, која је сада у нашем саставу. Организација је управо један од инструмената политике одбране и веома је важно што се врх те функције нашао у нашем сектору.

Један од задатака Управе за међународну војну сарадњу јесте да обезбеди искуства из иностранства и подршку за те процесе.

Истичем и рад Института за стратегијско истраживање, који је такође у саставу Сектора за политику одбране, и који је недавно за своје активности добио донацију Норвешке од 600.000 евра.

ДОНАЦИЈЕ

До сада је реализована једна донација у 2004. години (Немачка), две током 2005. године (Кина и Немачка) и четири током 2006. године (Европска команда Оружаних снага Сједињених Америчких Држава, Данска, Француска и Велика Британија).

У 2007. години реализовано је 14 уговора о донацијама. Француска је донирала средства и опрему у вредности од 1.520 евра; Данска у укупној вредности од 161.322 евра и 1.831.661 динара (рачунарска опрема, канцеларијска опрема и намештај); Норвешка у укупној вредности од 1.386.116 евра и 6.200.000 норвешких круна (лака пољска болница нивоа 2, опрема и материјали, канцеларијска опрема); Велика Британија у вредности 461.450 динара (средства за опремање Медија центра); Институт Цеферсон у укупној вредности од 185.000 долара и 63.760 фунти (опрема за увођење Интернета и остала опрема и материјали) и Програм за развој Уједињених нација у вредности од 114.945 долара (опрема за уништавање минско-експлозивних средстава у Параћину).

□ *Који су основни принципи наше политике одбране?*

– Недвосмислено одређење политике одбране Србије јесте да имамо развијен систем одбране и снажну војску. То подразумева да имамо и јаку државу. Мој лични приоритет у креирању политике одбране је стварање здравих институција у оквиру система одбране. Сваки део система мора бити чврст и отпоран, јер само у синергији можемо доћи до бољих резултата.

Да би даље снажили систем, у *Стратегијском прегледу одбране* појачали смо неке његове сегменте.

А скептицима који мисле да се реформом Војска слаби мора се рећи да греше. Ми апсолутно хоћемо снажнију војску и само у протеклих седам месеци створили смо нове предуслове за њено јачање. Погледајте само нови буџет, знатно је већи него у неколико претходних година. Такав буџет ће омогућити бољи стандард људи у систему и нова улагања у модернизацију и опремање.

Такође, побољшањем социјалног и материјалног положаја припадника Војске хоћемо да учинимо ту професију привлачнијом за младе људе.

Велики одзив регрута у последњих неколико рокова је позитиван сигнал за ново руководство Министарства одбране и министра Шутановца.

Свакако да се у начелу залажемо и за веће учешће у међународним мировним мисијама. У овом тренутку, када имамо овакву ситуацију са Косовом и Метохијом, разумљиво је да не можемо у већем броју да учествујемо у мировним мисијама, али ће мера наше снаге сутра бити управо учешће у таквим операцијама. ■

Раденко МУТАВЦИЋ